СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXV. Ч. 79. Джерзи Сіті, Н. Дж., середа, 6. квітня, 1927. VOL. XXXV. No. 79. Jersey City, N. J., Wednesday, April 6. 1927. THREE CENTS

ДУМАЮТЬ ЗАБЕЗПЕЧИТИ СЕБЕ ПЕРЕД РОБІТНИЧИМ СТРАЙКОМ

ЛОНДОН, 4. квітня. — В англійськім парляменті відбулося перше читанне правительственного предложення в справі робітничих страйків. Законом тим хоче правительство відстрашити юнійних робітників від послуху юнії на случай страйку. На страйкарів предбачуються тяжкі кари, а рівнож відбираеться право юніям викидати з юнії страйколомів.

Навіть консервативні посли є того переконання, що цей проект заострий та що він викличе велику бурю в парляменті і в краю. Робітничі посли надіються з него того успіху, що при найблизших виборах вони готові здобути яких 100 мандатів більше. В той спосіб зареагує населення на реакційний проект правительства. На загал сумніваються, щоби цей проект перейшов.

АМЕРИКАНЦІ ОПУСКАЮТЬ ПІВНІЧНІ ХІНИ.

ШАНҐАЙ, 4. квітня. — В Ганкові і по других містах приходить далі до терть між місцевим населенням а чужинцями. Всі чужинці враз з Японцями опускають решту неевакуованих міст. Рівнож втікають і Американці, залишаючи свої бизнеса і майно. Ситуація показується поганою. В самім Шанґаю протичужинецький настрій змагається. На улицях можна бачити раз-у-раз демонстрації, звернені проти чужинців, головно Бритійців. На великих розліплених плякатах можна читати: Проч з Бритійцями, Пімста за Китайців, що їх вбито в Нанкінг, Забирайте свої війска в Шанґаю, або терпіть.

Близько міста Чункінг мусіли американські жовніри братися до оборони малого яхту який обстрілювали китайські жовніри. Прийшло до взаїмної стрілянини, в якій ранено 4 Китайців. Це озлобило ще більше Китайців і піднесло ненависть до Американців. Через те й Американці втікають з своїх місць на кораблі, а многі таки покидають Китай на завсігди і вертають до Америки.

КИТАЙЦІ НАВІТЬ ПРОТИ НІМЦІВ.

ШАНҐАЙ, 4. квітня. — Одні Німці чулися зі всіх чужинців безпечними. Вони ходили собі спокійно по вулицях міст, носячи на рамени опаску з ознакою своєї німецької національности. Вони не замикали рівнож своїх склепів. Та в послідних часах вже і проти них зачали виступати і вони рівнож починають евакуацію.

МІСІОНАРІ ЗБОЛЬШЕВИЧИЛИ КИТАЙ.

ШАНҐАЙ, 4. квітня. — Др. Аллем Гучесон, який працював в Китаю через 15 літ в американській медичній місії, вертає тепер до Америки, покидаючи Китай. Він розповідає як мусів покинути шпиталь і свою хату в Нанкінг і бути свідком рабунків і нападів з боку кантонської армії. Заявляє, що спас життє чудом, сховавшися в пивниці шпиталя при помочи китайської, шпитальної служби, яка його там схоронила. Він прийшов до переконання, що ті напади на чужинців і місії є випливом комуністичної пропаганди, яку поширили між населенєм самі таки місіонарі. Самі місіонарі збудили ненависть до чужинців, бо в своїх науках вони проповідували висшість азійської культури перед західною, себто американською і европейською. Самі місіонарі поширювали комуністичні ідеї при помочи христіянства. Тому це що тепер діється, є тільки послідовністю їх науки.

ФРАНЦІЯ НЕ ВІЗЬМЕ УЧАСТИ В РОЗОРУЖНІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ ПРЕЗ. КУЛИДЖА.

ПАРИЖ, 4. квітня. — Француський уряд повідомив вашінгтонське правительство, що Франція не возьме участи в розоружній конференції, яку запропонував президент Кулидж. Франція є проти цего, щоби обговорювати сепаратно квестію розоруження на мори, а тільки спільно з розоруженням на суші і в воздусі. Франція є далі проти сепаратних переговорів, бо це є невожливостю супроти Ліґи, якої членом є Франція. А саме тепер відбуваються наради Підготовчої Розоружної Комісії, яка радить над проектом розоружения з рамени Ліґи і на яких то нарадах був предложений розоружний проект з боку Франції.

АМЕРИКА НАЙБІЛЬШЕ ПОПИРАЄ ФІНАНСОВУ КАТОЛИЦЬКУ МІСІЙНУ ПРОПАГАНДУ.

РИМ, 4. квітня. — З проголошеного Ватиканом місійного звіту виходить, що Америка зложила більше як половину місійного фонду. Сьогорічні жертви з Америки були о $100.000 більші від попередних. Секретар конгрегації заявив, що Америка є спасителем католицької місії.

ВИХАВ РОЗСЛІДЖУВАТИ ТИБЕТ.

МОСКВА, 4. квітня. — Микола Рерих, славний і відомий в Америці московський маляр виїхав з Урги, столиці монгольської республики, щоби відбути наукову подорож по Тибеті. Подорож буде тревати два роки. Рерих, який має в Ню Йорку свій власний музей, хоче використати ту подорож для нових вражінь.

ХВАЛЯТЬ АМЕРИКАНСЬКІ КНИГОЗБІРНІ.

ЛОНДОН, 4. квітня. — Бритійські делегати на бібліотечну конференцію, яка відбулася минувшого року в Атлантик Сити, заявили, що під зглядом технічним і персональним американські бібліотеки стоять дуже високо. Не можуть вони одначе рівнатися з лондонськими щодо якости книжок і услуги при читанню.

А ЩО БУДЕ ТОДІ З ПІШОХОДАМИ?

НЮ ЙОРК, 3. квітня. — Англійський інжинер Сеґрейв, що осягнув на своїм автомобили скорість 211 миль на годину, заявив тут, що в будучности автомобілі будуть їхати зі скоростю що найменше 150 миль на годину. Та се не станеться зараз, але, як каже інжинер, аж за 25 літ.

Він вертає тепер назад до Англії, де він думає працювати над тим, як зробити свій скорий автомобіль практичним для щоденного вжитку.

СВЯТО БЕТОВЕНА.

ВІДЕНЬ, 26. марта. — Тут нині зачались святочні обходи памяти Бетовена, котрий тут жив і помер тому 100 літ сьогодня.

Заходом австрійської републики і міста Відня уладжено тут нині в салі Музікферайн торжественний музичний вечір, складений з композицій Бетовена. На свято прибули всі начальні урядовці держави і столиці, а також представники 13 чужих держав.

Від імени Америки виголосив по німецьки поклін геніяльному композиторови американський амбасадор Вошберн.

За се подякував йому премієр Австрії о. др. Зайпель, зазначуючи, що сього Австрія ніколи не забуде.

ЯК У ПОЛЬЩІ СТЯГАЮТЬ ПОДАТКИ.

Мешканець села Крухиничі, горохівського повіту, Данило Сорока був у шпиталі, а жінка в полі на роботі. Хата була замкнена. Секвестратор Урбанський виліз на стріху, продер солому на даху, спустився до комори і забрав зі скрині 150 зол., котрі залишились у господаря від суми 400 зол., які він одержав за продане жито, і 3 зол. 10 гр. з кишені, які жінка одержала за продану курку. Секвестратор Урбанський не признається, що він взяв 150 зол., а каже, що він „стигнув" тільки 3 зол. 10 гр.

ЖІНОЧА ГОСПОДАРСЬКА ШКОЛА В КОРШЕВІ.

В Коршеві біля Коломиї заходами Сільського Господаря, головного товариства та коломийської філії, започатковано жіночу господарську школу покищо у формі двомісячних курсів кроя і шиття та господарства домового. Жіноцтво села Коршева і поблизких сіл використає сю добру нагоду.

САМОГУБСТВА ДІВЧАТ.

Пошесть самовбивств серед молодого жіноцтва в Галичині триває далі. У Львові дві нові жертви: дві панни, 20-літня Копчинська і 26-літня Онишкевичівна, затруїлися сублїматом і денатуркою, залишивши листи, де розяснюють причину (покищо невідому) свого вчинку. В Отинії кинулась під поїзд, з нещасливого кохання, якась молода жінка.

ЛІТНІЙ ЧАС НА УКРАЇНСЬКИЙ ВЕЛИКДЕНЬ.

Літній час сього року зачнеться 24-ого квітня. Тоді вказівки на годинниках посунеться о одну годину наперед.

Скінчиться літній час 25-ого вересня і тоді вказівки завернеться на давне місце.

КАТЕДРА УКРАЇНСЬКОЇ АРХІТЕКТУРИ.

Одеська політехніка образотворчих мистецтв вирішила поставити на належну височінь відділ української архітектури і мистецтв.

На катедру сих мистецтв запрошено відомого вченого професора української архітектури та мистецтв Кричевського, що має европейське імя.

ГРАНИЦІ УКРАЇНИ З ПЕРЕДКАВКАЗЄМ.

Президія Всеукраїнського Центрального Виконавчого Комітету доручила постійному представникови при федеральному уряді Г. Петровському, щоби порушив на засіданню президії Центрального Виконавчого Комітету Совєтського Союза питанне про вирівнанне кордонів між Україною і Передкавказєм.

(Так званий Північний Кавказький Край складається з 6 козацьких провінцій, які переважно українські, але не зважаючи на се, сей край не належить до України, тільки до Росії).

ГАРНИЙ ПРИКЛАД.

Іван Ігнатишин, який працює в копальни нафти в Єгипті (в Африці), прислав через Земельний Банк у Львові на Рідну Школу 2 фунти стерлінгів (біля 10 долярів) і заявив, що перестає курити, а заощаджені гроші буде присилати на Рідну Школу по 1 фунтови (5 дол.) що місяця.

Сей свідомий Українець прислав також 1 фунт стерлінгів до редакції Жіночої Долі в Коломиї з тим, щоб на кілька адрес в Галичині вона висилала часописи і календар Ж. Д.

Земляки в Америці і Канаді, вступайте в слід Івана Ігнатишина!

СОН ВИБАВИВ ХЛОПЦЯ ВІД СМЕРТИ.

8-літньому Морісови Кузенсови в Дітройт приснилося, що хтось украв його візок, що стояв перед хатою. З просоння він вискочив на двір, аби ратувати візок і аж на дворі побачив, що хата в огни. Поки надбігла поміч, пожар обняв хату на стільки, що мати хлопця і його три малі брати погоріли на смерть. Огонь повстав мабуть від розігрітої печі.

З РАДОСТИ ВМЕР.

В місті Отвоцьку (Польща) у залізничника Францішка Нарґалїнського народився перший син. Втішний батько справив веселі хрестини, на котрих так напився, що, не приходячи до притомности, вмер.

ЮВИЛЕЙ УКРАЇНСЬКОЇ ЗАХОРОНКИ.

З початком травня с. р. святкувати-ме Товариство Українська Захоронка у Львові двайцятьліттє своєї діяльности. З тої нагоди Українська Захоронка у Львові задумує скликати анкету і зїзд управ усіх захоронок з краю на 8. травня с. р.

РУМУНСЬКІ „РЕФОРМИ" НА БУКОВИНІ.

Як відомо, після нового адміністративного поділу Буковина, що мала перше 12 повітів, складається тепер всього з 5 повітів. Причина сьому та, що при новому поділі стреміли Румуни до того, щоби ніодин повіт не остав чисто українським. Після того поділу припала майже вся буковинська Гуцульщина до радавецького повіту. Знесені буковинський краєвий сойм і виділ; позаміновували тепер т. зв. повітові ради.

АРЕШТИ УКРАЇНСЬКИХ СЕЛЯН НА БУКОВИНІ.

Газета „Дімінеца" з 5. м. м. доносить, що на Буковині в українських селах почалися знову нові арешти селян і робітників. Так в селі Глібока арештовано після жандармських трусів у 50 селян більше 20. осіб, а в кого знайдено українську газету „Боротьба", передано до воєнного арешту 8-ої дивізії в Чернівцях. Буковинській пресі сиґуранца заборонила писати про арешти.

ЛЮДИ-ЗВІРІ.

Суд присяжних у Коломиї засудив на повішенне 27-літнього парубка Михайла Смоджанюка з Хлібичина, і на 6 літ важкої вязниці його брата Дмитра, за обдумане вбивство 24-літньої дівчини Панчак, з якою перший жив довший час, а згодом, коли став батьком її дитини, рішив позбутись її, щоб оженитись з іншою молодою. Оба брати викликали Панчаківну в поле, там її задушили і тіло вкинули до керниці.

ЗЛОВИЛИ БАНДИТІВ.

На протязі місяця Ходорівщина не мала спокою від бандитської ватаги, що грабила хати та нападала на людей. Тепер поліції вдалось зловити цю компанію, складену з 8 палиvод. Їх призвища свідчать, що це не наш елемент, а велиkoміський намул: Грамах, Гжешкевіч, Муселяк, Матерновський, Грех, Ржепка, Хмель і Савіцький.

УКРАЇНА І ТУРЕЧЧИНА.

Секретар історичної секції Української Академії Наук в Києві Ф. Я. Савченко одержав лист від головного інспектора турецької освіти Рідван-Нафіда, який повідомляє, що він виготовив і дав до друку низку статтів, що мають підготовити ґрунт для зближення України і Туреччини.

КОНФЕРЕНЦІЇ МАЙНЕРСЬКОЇ ЮНІЇ З ВЛАСТИТЕЛЯМИ РІЖНИХ ОКРУГІВ

ПИТСБУРСЬКИЙ ОКРУГ ПРОТИ ТАКИХ КОНФЕРЕНЦІЙ.

ІНДІЯНАПОЛИС, Індіяна, 4. квітня. — Уряд майнерської юнії подає, що він урядив в ріжних округах переговори з властителями копалень, щоби покінчити страйк майнерів, через який не працює тепер коло 200,000 робітників.

В стейті Айові урядив таку конференцію самий губернатор стейту Джан Гемил. Властителі копалень в стейті Індіяні відбудуть конференцію з майнерами в четвер, у Тере Гот, Илиної. В стейті Огайо плянується конференцію на четвер; малаб вона відбутися в Коламбасі.

Проти урядження такої конференції виступає досі тільки один питсбурський округ, котрого властителі копалень належуть до найбільших продуцентів мягкого вугля. Вони видно завзялися за всяку ціну зломити страйк і юнію. Через те робітничі юнії мусіли вжити в сьому дистрикті надзвичайних способів боротьби, як пикетів, надзвичайної агітації, тощо. З другої сторони властителі постарались о наказ від шерифа, забороняючий відбувати віча страйкарів у півмилевім обрубі довкола копалень.

Торговці мягким углем кажуть, що страйк завдає їм тяжкий удар. Власне тепер малоби початися воження мягкого вугля Великими Озерами, але через страйк торговля мягким углем сильно підупала.

УРЯД ЗАНЕПОКОЄНИЙ ПОДІЯМИ В КИТАЮ.

ПРЕЗИДЕНТ СЛІДИТЬ ДОКЛАДНО ЗА ПОСТУПОМ ПОДІЙ.

ВАШИНГТОН, 4. квітня. — Американський уряд дістав два урядові звідомлення про кровaві сутички межи Китайцями а чужинцями в Китаю. Одно про перепалку Китайців з японськими моряками в Ганков, друге про сутичку Китайців з американськими маринарами в Шунґ-кінґ. Оба донесення викликали в уряді поважне заклопотанне.

Президент Кулидж має слідити пильно за розвоєм подій в Китаю. Уряд має бути сильно занепокоєний поступом кантонської армії на північ. Неменче непокоїть його занепад всеї американської місійної роботи. Адмірал Вилиемс дістав широку руку в своїй діяльности в Китаю.

МЕКСИКАНСЬКИЙ УРЯД ВИКОНУЄ КАРУ СМЕРТИ НА БАНДИТАХ, ЩО ПІРВАЛИ АМЕРИКАНЦЯ.

ВИКОНУЮТЬ КАРУ НА ДОМАГАННЄ АМЕРИКАНСЬКОГО УРЯДУ.

МЕКСИКО, 4. квітня. — З міста Ґвадалахари доносять, що федеральні війська розстріляли там трох бандитів, що були в шайці, яка зловила Американця Вилкинса, задержала його для викупу, а відтак, не діставши викупу, вбила.

Бандити признаися, що вони вбили Вилкинса, як за ними появилася погоня мексиканських війск.

НЕЗВИЧАЙНО ВАЖНИЙ ТЕХНІЧНИЙ ВИНАХІД.

НЮ ЙОРК, 4. квітня. — Відоме підприємство Вестинґгавз Електрик енд Менюфекчеринґ Ко. подало до відома, що його інжинери придумали спосіб при помочи котрого можна буде пускати в рух воєнний корабель при помочи незвичайно малої сили. Способи до сього є електрична „туба", при помочи якої корабель можна пустити в рух, коли в ній є одна сорокова частина тої сили, яку зуживає муха для піднесення себе в гору на один цаль.

Винахідчики заповідають правдиву революцію в електричнім промислі від сього винаходу.

СТРАЙКАРІ ВИКОНУЮТЬ СУДОВУ ЗАБОРОНУ І ЗДЕРЖУЮТЬ СТРАЙК.

НЮ ЙОРК, 4. квітня. — Місцеві малярі, котрим суд заборонив починати страйк за підвишку в сумі 2 долярів в день, послухали судового заказу й страйку не викликали. Богато з них однак таки не працювало, кажучи, що вони пішли на вакації. Кілька великих малярських підприємців не могли виконувати бизнесу.

НЕБУВАЛИЙ ПРОЦЕС ЗА ВБИЙСТВО ЛІКАРЯ.

НЮ ЙОРК, 4. квітня. — Перед стейтовим судом повіту Кингз почалася нині розправа за вбийство проти італійського імігранта Франчіска Карузa. Розправа викликала незвичайно велику сензацію через небувалі обставини вбивства.

Карузови захорував 9-літний синок Осип. Батько не покликав лікаря, але лічив його самий, купуючи йому в аптеці ріжні ліки на горло. Коли хлопчині не поліпшувалося, аптекар порадив батькови не купувати більше ліків, а віднестися вперед до лікаря. Йдучи за сею порадою, батько спровадив лікаря, — був ним Др. Каспар Пендола, видно теж італійського походження, — і сей ствердив, що хлопець небезпечно хорий на дифтерію, що його недугу родичі занедбали, що лікареви ледво чи вдасться вратувати хору дитину. Всеж таки він рішився пробувати, і як першу зараду дав дитині підшкірні заприскування.

Се нічого не помогло і дитина таки померла. Попавши в роспуку батько напав на лікаря, та вбив його вистрілом з револьвера, обвинивши його за свідоме зглядження дитини зі світа. Подія викликала велике забурення серед лікарів. Лікарські товариства добиваються острої кари на іміґранта, котрий видимо є жертвою страшної темноти.

ТЕПЕР ПРИЙМАЄТЬСЯ ЧЛЕНІВ БЕЗ ВСТУПНОГО

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Заграницю:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

НЕЗАВИСИМА УКРАЇНА

Якось любо стає на серцю, коли чоловік почує ось ті дорогі нашому серцю і нашій душі слова: Независима Україна. Та стає ще приємнійше, коли їх почуємо від чужих, особливо від тих, що ми їх звикли ворогами уважати, себто від Поляків і Росіян. А якраз в теперішних часах дожили ми тої хвилі, що щораз то частійше навіть в заїлій польській пресі починають виринати голоси про Самостійну Україну. Пише про но навіть консервативний польський „Час" і то не в глумливому тоні, як це досі бувало, але представляє її як факт, який бачили на власні очі ті кореспонденти „Часу", що живуть на Великій Україні.

А кілька днів тому американська російська ґазета „Новое Русское Слово" з дня 31. марта рівнож заговорила про „Независиму Україну", присвячуючи їй редакційну статтю.

„Н. Р. Слово" добачує рівкож великий національний взрив на Великій Україні. І воно твердить, що замало було большевикам проголосити право кождого народу на самоозначение і замало було того, щоби проводити офіціяльну українізацію, щоби заспокоїти українське населення на Радянській Україні. Большевики тим не притягнули до себе українських націоналістів. Самостійницький націоналістичний рух на Україні під большевиками не змалів а розрісся до великанських розмірів. І ми свідками того, що Радянська Україна чим далі тим більше відсепаровується від Москви.

Оттак пише російська ґазета і пояснює це між иншим ще так. Вона каже, що це природний обяв не тільки з національного, але і з економічного боку. Бо між Україною а Росією був досі до певної міри традиційний звязок. Росія була промисловим центром, який достачав Україні мануфактуру і всілякі другі промислові вироби, а Україна достачала Росії сировцю. Без українського вугля і заліза не булоб московського промислу. Україна довозила Росії заліза і вугля на 90% всього запотребування. За те одержувала готові товари. Тепер одначе Україна далі достарчає Росії залізо, вуглє і хліб, що рівнож важне, а за те не дістає нічого. Тому цілком зрозуміле, що Україна хоче відорватися від Росії, що зростає національний рух в напрямі независимости України. Московські большевики, каже російська ґазета, все те бачуть і бють тепер дзвін на тривогу.

Та те биттє дзвона нічого вже тепер не поможе. Станувши вже раз на самостійницький шлях, покотиться Україна по нім далі, доки не виборе повної самостійности і соборности. Добре, що хоч Росіяни і Поляки це вже запримічують, а що важнійше, що починають це розуміти і вважати природним явищем.

З ЗАКАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ

(Оригінальна допись до „Свободи" з Ужгороду).

III.

Обставиною, котра найбільше заохочувала чеських „братьжів" до зазіхань на нашу автономію, було головне це, що наша старша інтеліґенція не доросла просто до вимогів модерного політичного життя. За Мадярів вона стояла на тім становищи, що — мовляв „нічого робити не можна", то ні нічого не робила і що найбільше кивала пальцем в чоботі та ждала на кращі часи.

І ті кращі часи й справді прийшли —, хотя і без її старань, але показалося знову, що наші старші патріоти (уживаючі очивидно дома мадярської мови) цілком не доросли до тих кращих часів, до явної — але скорої та енерґічної роботи серед нових, конституційних обставин. — І так покликана до життя перша „**Директорія Підкарпатської Руси**" цілком не обняла урядовання а ждала аж її... Чехи в урядование впровадять! Замісць скликати край на Установчі Збори і на чолі зібраної з усіх усюдів народної маси піти до журного будинку, заняти його фактично та розпочати урядование — члени тої сумної памяти „Директорії" — кождий для себе сидів у своїй хаті та ждав аж Чехи зроблять перед нами „прийдіте поклонитеся" та віддадуть йому добровільно „бразди правленія".

Але Чехи скоро зорієнтувалися, що не мають до діла з державними мужами, — але з дітьми — недосвідченими та недолугими — то і зараз пустилася на шахерку у великому стилю. — Президент Петрушевич виказав докладно в своїм меморіялі до Союза народів (з котрого ми вже дещо попередно напровадили) як то Чехи пофальшували постанови сенжерменського договора переносячи їх до своєї основної, конституційної грамоти. — А-ле на тім вони не здержувалися, але пішли еще дальше. З початку уважали вони Закарпатську Україну лише за „депозит", який мають віддати чи то українській чи російській державі, коли одна з них стане в Карпатах і стане безпосередню сусідкою нашої землі. Але українська держава не удержалась, а російська — ані царська ані большевицька не дійшла аж до лінії Карпатів. Значить Чехи узнали себе за звільнених від держання Закарпаття в „депозиті" а приступили до загосподарования у ній як у своїй питоменцій власности. Забралися вони до цего рішучо іменно тоді, коли в р. 1921 вислали до нас комісію знатоків для розсліджения природних богацтв нашої землі і коли вона орекла, що ті богацтва є прямо незмірні, котрим і ціни не легко означити.

Чехи отже рішилися на безоглядну експльоатацію Закарпатської України і сочинили собі навіть як стій відповідну теорію для оправдання свого рабівничого поступовання.

Вони станули іменно на тім становищи, що славянський народ заселюючий нашу землю є ані російським, ані словацьким ані українським, але може бути взагалі якимбудь народом, коли йому накинуть відповідні школи. Даймо тому народови — говорили вони — чеські школи — а будемо мати з нього „істих" Чехів.

А докищо — щоби не допустити до зєдинення цего народу, до зорганізования відповідного відпору проти них — Чехів — взялися вони завзято до розєднування і розсварювання його у його власному нутрі. До того служив лиш „язиковий вопрос" як про це згадує „Наша Земля" — але і боротьба релігійна. І так на велике диво **Кльофачівці** — приклонники „вольної мишленки", вольнодумства — зачали всіма силами **попирати — православіє** — очивидно не українське автокефальне, але чорносотенне московське, зглядно сербське. Прийшло до насильних, непраз кровавих окупацій гр. кат. церков, до страшної сварки і ненависти у нутрі самих поодиноких громад. А серед тої суматохи — як тут і думати про боротьбу з Чехами, про відпір їх „посягательствам"!

Очивидно — тепер то Чехам нічого не перешкаджає помагати греко-католикам відбирати назад церкви від православних і навіть жандармську асистенцію до того достарчувати. Що при тім нераз і кров „славянська" поллеться — то що це обходить тих специфічних Славянофілів від славянських конґресів і сокільських „слетів"!

Почали отже Чехи дусити „братжа Русняка", а при помочи так званої земельної реформи забирати у нього ґрунт, що формально належав до мадярських баронів, але фактично був власністю таки нашого народа, бо він же його через сотки літ зкропляв своїм потом за справді песю платню. Той ґрунт віддають вони своїм „добляєстним" леґіонарам, котрим як бачимо замало це було маєтків, які з Сибіру та Росії повивозили. — А чейже вони не заробили їх чесною працею!

Дальшим рішучим кроком на дорозі знищення нашого народа і нашої автономії було получення трех наших лівобережних жуп — у одну вельжупу з головним городом Мукачевом на чолі. Було це нечуване лайдацтво маюче на меті відділення нашого дотеперішного головного города Ужгорода з Закарпатської України а прилучение його — враз з найблизшою теріторією до Словаччини.

І треба на наш сором сказати, що хотя про ту злуку трьох жуп в одну давно вже вісти розносились по цілому краю — то наші провідники заспали прямо цілу справу, проґавили відповідну хвилю — і почали робити — впрочім дуже слабі радше гумористичні кроки протестуючі допрева тоді, коли факт злуки трьох жуп в одну вельжупу стався вже довершеним!

І чиж не має слушности п. Ґренджа Донський, коли в „Нашій Землі" нарікає на нашу старшу інтеліґенцію, котра сама не знала, куди її ведуть?! Вона заспала народну справу тоді, коли Чехи в безличний спосіб своїя язиковим розпорядком потоптали наші права на рідну мову в урядах, вона проґавила відповідну хвилю і в справі злуки наших жуп в одну!

Але тепер зважились Чехи на еще безличнійший замах — на **підрізание нашої автономії таки в самім корени** а то в рамах загально-державних адміністративної реформи. Чехи удають „глюпаків" та нібито не знають, що ми на підставі міжнародного права становимо **окреме правно-державне тіло** в союзі з їх републикою (як то слушно підніс през. Петрушевич у своєму меморіялі) — але трактують нашу стислійшу Вітчину як би який небудь свій власний округ будейовіцький або свою Мораву. І не знати чи подивляти тут передовсім їх єзуїтську хитрість чи прямо чорносотенне московське нахабство, до котрого вони так ревно зітхають, і його собі за примір ставляють!

Придивіжмеся тепер дещо близше тому злочинному чеському проєктови:

Отже після нього має бути чеськословацька Република поділена на чотири адміністраційні одиниці, котрими мають бути: 1. Чехія, 2. Морава зі Шлезком, 3. Словакія і 4. Закарпатська Україна. На чолі кождої такої адміністраційної одиниці має стояти „земски вибор", цебто — рід Краєвої Ради з краєвою управою („земска справа") і з краєвим президентом на чолі.

Та Краєва Рада має числити в Чехії **96** членів, в Моравії зі Шлезком **54**, в Словакії **51**, а в Зак. Україні— **18** членів.

Краєві управи мають числити в Чехії, Моравії і Словакії по **12** членів а на Закарпаттю **6** членів.

А тепер приходить головна чеська штучка;

Лише **дві третих** Краєвої Ради („земского вибору") має бути **вибираних народом,** бо одну третину членів тої Ради має іменувати центральне правительство! Значить, що на Закарпаттю мало би бути іменованих аж шістьох членів, а дванайцятьох виходило би з виборів. До важности ухвал такої Ради треба би отже позискати десять голосів. Колиж би правительству удалося переперти при виборах лише що чотирох своїх кандидатів, то малоби в своїх руках більшість і могло би у тім „земськім виборі" робити, щоби лиш йому захотілося!

Не диво отже, що проти цілої тої хитрої „реформи" віднісся у цілій Чехословаччині, грімкий протест обурения — зосібна серед робітничих партій, то є у соціяльних демократів та у комуністів. — Але і одні і другі разом взяті становлять у чеськословацьким парляменті меншість, а зато буржуазна більшість може дуже легко піти за підмовою нашого „приятеля" Крамаржа, котрий є власне реферетом того урядового проєкту.

Крамаржови та всім чеським і словацьким шовіністам розі ходиться взагалі передовсім о то, щоби прикрутити руки національним меншостям, то є Німцям (три і пів міліона), Українцям, Полякам та Мадярам.

Що до Закарпатської України, то та реформа мала би заступити нам автономію і провідник словацьких клерикалів Ґлінка потішає нас — в правдиво безличний спосіб — що це взагалі одинока можлива автономія для нас, бо иньшої ми взагалі не дістанем!

Але таке полагодження справи було би й справді цілковитим погребанням нашої автономії, бож такий „земски вибор" не може нам заступити нашого **автономного сойму** з виключною компетенцією в справах язикових, шкільних та релігійних. Адміністрація нашого краю — і так має до нього належати, коли до „земского вибору" належала би **лишень** адміністрація! До чортаж нам такий „земски вибор", коли його компетенція і так становила би лише частину нашої компетенції, нашого автономного сойму!

На таке шахрайство ми не підем і тому не диво, що аж цей новий а такий ґрунтовний замах Чехів на наші права рушив нарешті з місця нашу тяжку „руснацьку" колоду, нашу суспільність закарпатську.

А орган „Автономного Земского Союза" і посла Куртяка „Рускій Вѣстникъ" підносить таки явно грімкий голос: **„Злодії крадуть автономію!"** Автори цего чеського проєкту адміністрації зве та ґазета без женади **„чеськими обманщиками"** та звертається до нашого народа з ось яким окликом:

„Видиш, русский роде, як лукаво, як безстидно, по злодійськи хотять твої права украсти, щоби ти, русский роде, на віки чужим рабом стався із своїми потомками в єдно?"

Стефан Гойдич.

Конан Дойл.

ЗНАК ЧОТИРОХ.

(11)

Тобі це було препогане, довговолосе сотворіння, напів перепеличник, напів ямник, брунатний з білими плямами, з довгими вухами і хиткою ходою. Вагаючися трохи, він взяв з моєї руки кусень цукру, що дав мені його пан. Це припечатало нашу приязнь; тепер він пішов за мною до повозки і не робив ніяких трудностей підчас подорожі. На замковому годиннику била третя, коли я опинився знов у вілі „Пондічері". Вартівник Мердо, був арештований як помічник, а замісць нього стерегло вузку браму двох поліцейських. Я назвав назвище детектива, і мене пустили з собакою без перешкоди. Говмз стояв з руками в кишенях на хатньому порозі і курив свою люльку.

— Добре, що ви його приводите! крикнув він урадовано. Етельней Джонс пішов за той час геть. За час вашої неприсутности він розвинув надзвичайну енерґію і арештував не тільки нашого приятеля Тадія, але й вартівника, хазяйку й індійського слугу. Тепер маємо цілий терен на горі до нашої розпорядимости; тільки сержант остався тут. Лишіть собаку тут і ходіть зі мною.

Ми привязали Тобі в сінях до столової ноги і вийшли по сходах на верх. У верхній кімнаті було все незмінене, тільки постать на середині була накрита простиралом.

— Позичте мені вашої сліпої ліхтарні, сержанте, сказав мій товариш, до заспаного поліцейського, що сидів у куті. — Дякую. — Тепер мушу стягнути чоботи і панчохи, заберіть їх зі собою вниз, Ватсоне. Хочу трохи полазити. Прохаю вас, замачайте мою хустину в креозот. Так, добре! Тепер ходіть на хвилину зі мною на горище. Ми вилізли знов крізь діру на верх. Говмз освітлював ліхтаркою сліди на порозі.

— Пригляньтеся, прохаю вас, докладно цим слідам. Чи впадає вам щонебудь особливого в них?

— Це сліди дитини або малої дівчини, сказав я.

— Але крім їх величини, чи не завважуєте більш нічого?

— Мені здається, що вони виглядають більш меньш так, як инші сліди ніг.

— Цілком ні. Погляньте-но тут! Це відтиск правої ноги в порості. Тепер я зроблю побіч того слід моєю босою ногою. Яка головна ріжниця між обидвома?

— Ваші пальці всі стиснені до купи, а в цьому відтиску кождий палець виступає виразно окремо один від одного.

— Слушно. Затямте собі те, це дуже важне. А тепер понюхайте, прошу, деревляні рямці цього вікна!

Я зробив так і в тій хвилині почув гострий запах креозоту.

— Тут він клав ногу, коли вилазив. Якщо ви це занюхали, то Тобі не буде мати певне ніякої трудности віднайти слід. Тепер відвяжіть там внизу собаку і дивіться на мої танці по лниві.

Я вийшов на двір. Шерлок Говмз стояв вже на криші; я міг бачити, як він, немов величезний блищак, повзав поволі на краю криші. На хвилину я стратив його з очей поза комином, але зараз же він появився знов і зник на протилежному боці. Я обійшов будинок навколо і побачив його, як він сидів на ринві.

— Чи це ви, Ватсоне? крикнув він.

— Так.

— Це те місце. Що це за чорний предмет в низу?

— Це бочка на воду.

— Чи є на ній накривка?

— Так.

— А драбини не видно?

— Ні.

— Хай це чорт поберe! Це-ж карколомна штука. Але ж я повинен бодай вміти злізти там, де він виліз. Ринва, здається, досить міцно держиться. Отже вперед у добрий час.

Тепер чути було стукіт і сування; ліхтарка почала спускатися звільна краєм муру. За хвилину Говмз скочив легко на бочку, а з неї на землю.

— Не було тяжко йти за його слідом, сказав він, натягаючи панчохи і чоботи. Час до часу він нарушив по дорозі цеглу і згубив у поспіху на верху оцей предмет, що цілком потведжує мою діягнозу — як це звичайно говорять лікарі.

Він показав мені маленький мішечок, зроблений з ріжнобарвної трави і прикрашений кількома скляними перлами, похожий формою і величиною на коробку на циґарки. У мішечку було пів дюжини колючок з темного дерева, загострених на одному кінці, а на другому заокруглених, як те терня, що поцілило Вартоломія Шольто.

— Це пекельні речі, сказав він. Вважайте, щоби ви не вколилися ними. Щастя, що я їх маю; це, правдоподібно, одинокі, що були в нього. Тепер ми обидва, я й ви, вже не потребуємо боятися, що в найблизшій будучині така штука попаде в нашу шкіру. Я зі свого боку волів би відломок ґранати. Що з вами, Ватсоне? Чи забогато вам буде машерувати шість миль?

— Хорони Господи!

— Тепер ми віддамо себе випробованому проводові Тобі і побачимо, що з того вийде. — Ах, ось тут ти, моя собачко! Добрий, старий Тобі! Понюхай тут, Тобі, понюхай. Він підсунув собаці під ніс хустину, замочену в креозоті. Собака стояла, розставивши ноги, і скрутивши прекомічно голову на бік, як знавець, що пробує „цвіт" славного сорту вина. Тоді Говмз кинув хустину кілька кроків від стебе, привязав собаці до нашийника сильний мотуз і повів його до бочки з водою. В ту мить собака почала довго і переразливо брехати; держачи ніс при землі і хвіст в гору, вона почала бігти за слідом так швидко, що ми мусіли добре запирати дух і намучитися, щоб не випустити натягненого мотуза.

На сході почало зоріти. При холодному сірому ранньому світлі ми могли бачити далекий простір перед собою. Поза нами лишився великий будинок, на подобу скрині, що стояв понуро і опустіло зі своїми темними вікнами і голими мурами. Наш шлях ішов впоперек через ґрунти попри невеликі корчі, порозкидані купи сміття, повикопувані ями і діри. Занедбаний, зловіщий вигляд того місця відповідав цілком тій трагедії, що на ньому збулася. Ми дійшли до муру. Тобі почав скавуліти нагально і бігти мов вихор здовж муру, аж добіг до кута, в якому росло молоде букове дерево. У тому місці, де два мури сходилися, було вирвано декілька каменів, а діри були витоптані і заокруглені в долині, наче б їх нераз вживали як драбини. Говмз виліз на верх, взяв від мене собаку та спустив його на той бік.

Ось тут кулявий лишив відтиск своєї руки, сказав мій товариш, коли і я виліз на мур. Чи бачите тут легкий слід крови на мурі? Щастя, що від вчора не було сильного дощу; слід буде можна відшукати далі на дорозі, хоч ці люде випередили нас на сорок вісім годин.

Признаюсь, що мені справа не видавалась такою певною, коли я думав про великий рух, який за той час відбувався на шосе. Але моя жура пропала скоро, бо Тобі не завагався ні хвилини, тільки перся дивним дивом нагально далі. Певно, гострий запах креозоту покривав усі инші.

— Тільки не думайте собі, завважив Говмз, що успіх нашого підприємства полягає на тому припадкові, що один з тих добродіїв станув ногою в креозот. Я знаю вже тепер досить, щоб вміти і иньшим шляхом добратися до них. Тільки тому, що цей спосіб поступовання був найпростіщий, я вибрав його; це було б невідповідне, не робити цього. Правда, тої гарної, повної духа проблеми, якої я надіявся зпершу, тепер вже в цьому випадку не має. Без того надто виразного дороговказу можна б було, може, і деякої слави придбати.

—Слави і признания вам цим разом певне не забракне, пане Говмз. Направду, я цілком не розумію, яким способом ви дійшли до ваших висліджів. Як, наприклад, ви могли описати так докладно того добродія з деревляною ногою?

(Дальше буде).

Знавець людей.

Людвик XVI. грав раз у карти зі своїми дворянами. Твердив, що він виграв, хоч його противник був іншої думки. Дворяне, що сиділи при столі, мовчали таємничо. На те звинув князь Де Ґрамон.

— Розсуди ти, по чий стороні правда! — сказав король.

— Певно не по вашій, ваша королівська величносте — відповів князь.

— Відкіля така певність, коли навіть не знаєш у чому річ? — спитав король.

— Колиб ваша королівська величність мали хоч тінь правди, то отсі добродії певно не мовчали би — відповів добрий знавець людей.

ВОРОНА ТА ЗБАНОК.

У жаркую літню днину
Ворона летіла,
Та у степу за водою
Даремно глядїла.

І зівяла в неї сила,
Зі спраги вмліває,
Та ні ставку, ні потічка
Ніде не видає.

Стала вона над селищем
Кружляти високо
И заглянуло біля хати
Збанок її око.

Спустилася на подвіря —
У збанку водиця:
Та що-ж — тяжко їй із нього
Водиці напиться.

Збанок довгий, шийка вузка,
Води не богато,
Дзьоб короткий, а голови
Ніяк не пропхати.

Покручується ворона,
Нічого робити;
Має воду, та не може
Спраги угасити.

Та вгляділа камінчики,
Стала тай збирає
И по одному через шийку
У збанок пускає.

Повний збанок закидала,
Вода піднялася,
І ворона вже без труду
Води напилася.

Оттак воно і між людьми
Частенько ведеться;
Коли треба що дістати,
То й спосіб найдеться.

Т. Т. Пробудисвіт.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЯК БРАТИСЯ ДО СПРАВИ ВИСИЛКИ ДЕЛЕҐАЦІЇ НА РАДЯНСЬКУ УКРАЇНУ.

Я не хочу тут говорити ні слова про те, чи треба нам посилати делеґацію на радянську Україну, чи не треба. Я хочу зазначити лишень те, що люди, які беруться агітувати за таку висилку, беруться до сеї агітації в спосіб зовсім невідповідний.

Вони заагітовують за такою делеґацією ріжними пустими надіями. Чого вже нам не обіцюють від такої делеґації? В Америці настане згода між українськими імігрантами. І іміґрація в Европі погодиться з Україною під Польщею й на Радянській Україні. Просто царство боже на землі настане, як лишень ся делеґація виїде на Україну, — пишуть нам прихильники сеї делеґації, і ще хочуть, щоби ми в усе те вірили.

Та ми в се повірити просто не можемо. Як така делеґація поїде, то вона привезе нам нові враження з України, але не привезе нам того, чого вона привезти не може. Згода серед іміграції, і таке инче, се все золоті грушки на вербі.

Тому, хто хоче дійсно агітувати за виїздом такої делеґації, най відразу напише, як роздобути на сю ціль гроший. Прецінь кождий розуміє, що Український Народний Союз на се гроший видавати не може. Якби хто був нині за таким, то він певно бувби проти опісля, якби делеґація привезла щось таке, що йому не по серцю.

Мені видиться, що гроші на сю делеґацію можуть прийти лишень з добровільних жертв нашого громадянства. Тому кождий, що заявляється за висилкою такої делеґації, най рівночасно присилає на сю ціль жертву. Як він напише свій голос за делеґацією, а рівночасно до сього доложить хочби одного доляра, то я вже знаю, що се людина, яка щиро береться до діла. Заявлятися голословно всякий потрафить.

І. Баворак.

В СПРАВІ ДЕЛЕҐАЦІЇ НА РАДЯНСЬКУ УКРАЇНУ.

Я теж заявляюся за висланням делеґації на радянську Україну.

Як туди ідуть представники других народів, то треба вислати й нам, бо нам Україна богато близча, як другим народам.

Вислати треба в сей спосіб, щоби наша організація порозумілася з другими організаціями та вислала делеґацію спільно.

Як на се треба гроший, то сим нема чого журитися. Найшлися гроші на другі справи, то найдуться й на сю.

Теодор Фільц, Йорквил, Н. Й.

В ТІЙ САМІЙ СПРАВІ.

На мою думку, то бувби великий хосен, для нас, Українців в Америці, якби ми вислали таку делеґацію на радянську Україну. Бо досі то наші вороги далеко більше інтересуються радянською Україною, як ми Українці. Немає нині дня, щоби не прийшла про Україну якась вістка з Варшави або Москви, а декотрі навіть пишуть, що буде самостійна Україна, і цілий світ тим цікавиться, але ми якось не дуже.

Чи не будемо ми колись знова жалувати, що ми не цікавилися рідним краєм тоді, коли треба було?

Відай найтяжчою перешкодою в тій справі буде справа фінансова. Та я думаю, що тут великої перешкоди не буде. Як всі члени У. Н. Союза дадуть по 25 центів, або кождий відділ, що має 20 членів або більше, дасть по 5 долярів на сю ціль, то вже делеґація готова.

Людий знова, які мають їхати туди, най виберуть члени У. Н. Союза.

Николай Скотинський, член 167 від. У. Н. Союза

В СПРАВІ НАРОДНИХ ДОМІВ.

Не минає тижня, щоби я десь не бачив вістки про збори в справі будови Українського Народного Дому. Довкола Ню Йорку, в стейтах Ню Йорк та Ню Джерзі, як виджу, всюди будують наші люди народні доми.

Видно, що нашим людям вже надоїло слухати від своїх ворогів, що вони нездібні до ніякої роботи, та що вони тепер уже хочуть ділом показати брехню ворогам.

За їх приміром пішли наші петерсонські товариства імени Тараса Шевченка та товариство Просвіта та скликали на день 10. квітня до галі на 435 Мейн Стріт загальні збори в справі будови народного дому в нашім місті. Маємо ще богато людий, які не вірують, що ми потрафимо обєднати всіх людий, бо в нас є ще ріжні партії, а кожда партія вважає, що вона не сміє сходитися з другою, хочби навіть для такої корисної праці, як будова народного дому.

Та як виджу з дописів, такі суперечки є й по других місцевостях, і як там удалося побороти їх, то вдасться се й нам. На те воно лихо, щоби з ним боротися. Як є в нас незгода, то треба її перебороти, а не втікати від неї по кутах, та незгодою своєю неробство виправдувати. Так поступові народи не роблять. Ті народи, що так робили, давно вже вигинули. Їх стерли зі землі ті, що вміли на свою партійність забути там, де о партійність не ходить.

Сей рух за народними домами не даром так кинувся по всій Америці. Видно, що нашому народови тих домів тепер дуже потреба, коли так за ними побиваються. І справді, як у кождій українській громаді буде свій народний дім, тоді й наше життє поплине інакше, сильнійше, могутнійше, згіднійше. Тоді й ми зрозуміємо цілу силу слів Шевченка, що в своїй хаті своя правда, і сила, і воля.

В. Григорчук, Петерсон, Н. Дж.

АНУ, ХТО Є ОБОРОНЦЕМ БОГАЧЕВСЬКОГО?

Я теж мав нагоду прочитати оборону епископа Богачевського, яку не підписані люди розсилають до українських католицьких священиків по Америці, добиваючися від них підписів.

Вразило мене з тої заяви найбільше те, що аранжери називають українських католиків, які не годяться на польську політику, „ребелз", тобто „бунтівниками". Очевидно вони можуть бути бунтівниками лишень зі становища Польщі, і тому для нас дуже важно є тепер знати, хто саме виберається на наш нарід за бунт проти Польщі.

Ми недавно читали, котрі то священики заявилися за поборами. Сі священики підписали свої імена зовсім явно. Треба нам тепер таксамо знати, котрі священики підпишуть на наш нарід, що він бунтується. По ріжних громадах уже тепер домагаються громадяни від свого священика доказу, що він не є з польською політикою, але за українською політикою. Тому дуже добре булоби, якби аранжери оборони епископа Богачевського явно й чесно подали до публичного відома імена тих священиків, що годяться на епископську політику та називають наших людий бунтівниками.

Коли аранжери сих імен не подадуть, то наш нарід буде мусіти других доріг шукати, щоби дізнатися, хто виступає проти його стремлінь. Коли аранжери не подадуть імен до публичного відома, то ми будемо знати, що вони бояться народа, бояться подати свої імена, як се зробили священики з противної сторони. Коли імен не буде подано до публичного відома, то ми будемо знати, що епископські оборонці ховаються по мишачих дірах та самі встидаються епископа, якого вони беруться боронити.

Словом, давайте нам сі імена. Най знаємо отверто, хто з нами, а хто з біскупом.

Осип Бубенко.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

ШИКАҐО, ІЛЛ.

Величавий клясичний концерт на „Рідну Школу" в старім краю.

Наш нарід усе радо попре добре діло, якщо збличиться до нього у відповідний спосіб.

Уже старинний світ учив: — лучи добре з хосенним. Коли береш, то дай за те щось в заміну.

З ініціятиви кількох пань заявився в Шикаґо комітет, який поставив собі за ціль уряджене кількох величавих концертів в користь просвітної праці в старім краю.

Комітет складається з таких членів:

Др. В. Сіменович, голова; о. Ф. Тарнавський, заст. голови на норт сайд, а о. М. Кузьмак на савт сайд; В. Цимбаліст, секретар; П. Жовнірчак, касієр. Комітетові: Д. Шумковський, П. Щербатий, К. Перхач, Ів. Карпа і пані: Марія Шумковська, Марія Білик, Матишак.

Програму виповнять ініціяторки концерту: пані Стефанія Цимбаліст, одна з найкращих співучих сил серед нашої іміграції, яка має славу і серед американців. Вона якраз тепер, а також виступає в театральній трупі в „Шикаґо театрі". А також виступає в театрах і по иниших містах. Панна Марійка Білик, солістка скрипачка. Є се доня загально знаної серед нашої іміграції пані М. Білик, яка свого часу була через довгі літа представницею жіноцтва в виділі У. Н. С. Панна Білик є знана по цілій Америці зі своїх виступів в радіових стаціях. В Шикаґо грає в W. G. E. S. стації і в W. B. C. N. Панна Білик грає на скрипці, за яку заплатила тисячу долярів.

Панна Стефанія Тимкевич знана не тільки в Шикаґо, але також в Филаделфії, в Ню Йорку і других містах, як одна з ліпших альтів. Панна Маруся Андрієвська, загально знана концертова співачка. Панна Кріль, найвизначнійша чеська челістка, загально знана в Америці зі своїх концертів. Пан Іван Королишин знова пяніст з Дітройт, якого спеціяльно запрошено на цей концерт до Шикаґо. Пан Королишин є найвизначнійшим пяністом серед нашої іміграції. В р. 1922 він дістав першу нагороду в музичнім контесті, в якім брало участь чотири тисячі контестантів. Він провадить український хор в Дітройт під назвою: "Кружок Рідної Школи", а також працює на поли музичним серед американців.

Вкінці виступить пан Д. Атаманець, загально відомий тенор співак і артист. Пан Атаманець таксамо тішиться великою славою серед своїх і американців.

Концерт сим разом буде зовсім відмінний від звичайних концертів. Так через добір найліпших сил співучих, як і музичних, а також через клясичне дібрання програмових точок.

Піднести належить, що найбільше праці в виготовленню концерту вложили обое п-во Цимбалісти — а пан В. Цимбаліст занявся безкорисно усею механічною працею до концерту. Новостю є у нас і те, що оголошення до програми збирали пані: М. Білик на савт сайд, а пані Шумовська і панночки Андрієвська і Тимкевич на норт сайд. Ся новість дуже добре оплатилася, бо гарним личкам пань і панночок не оперся жаден бізнесмен і давав оголошення з приємностю. Коли мущини ходять, то не мало мусять наклопотатися, поки дістануть яке-таке оголошення, а жінкам це приходить лекше. Концерт заповідається величаво під кождим оглядом. Тому сподіємося, що хто не купить тікету наперед, не дістане місця. Додаю ще, що сама ціль концерту є гідна попертя.

Перший концерт відбудеться в шкільній гали Шопена при улици Райс і Вестерн Евеню, 10. квітня вечером.

Другий концерт на савт сайд в українській гали 4950 Полайна ул., дня 17. квітня, в неділю.

Колиб так по других кольоніях наше жіноцтво взялося до подібних концертів або забав на користь „Рідної Школи", то нарід радо підперби їх зусилля, а „Рідна Школа" малаби з того велику користь.

Чоловік взагалі нерадо дає гріш, коли не дістає за те нічого в заміну. Але радо подасть помічну руку, як має з того хотьби не значну користь.

Один з Комітету.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

„Поміч". — Наперед треба Вам зложити признаннє за те, що Ви питаєтеся, чому тільки з Ваших поезій, які Ви висилали до редакції, не поміщено. Се показує, що Ви трактуєте цілу справу дуже поважно. Се богато краще, як другі автори поезій, які піславши щось нехарапутне, відтак до смерти не забувають редакції, що їм того не помістила.

Треба однак і Вам памятати не на ті поезії, яких Вам редакція не помістила, але на ті, які вона помістила. Се показує, що редакція хоче містити та бачить у Вас здібність, коли вона найшла можність помістити дещо з Вашого писання. Стати поетом може лишень той, хто пише й пише, працює над писанням, працює над собою. Більше скромности та більше праці.

Поезія тим ріжниться від дописи, що поезія мусить бути вже добра, як приходить до редакції. Редактор не поет і поправляти поезії не має часу.

Ваші поезії редакція відкидала з отсих причин:

В богато з них не було ритму, тобто музикального такту.

У вас за слабий запас слів, якими Ви орудуєте при складаню вірша.

Ви не придержуєтеся одного настрою чи думки в своїй поезії, а замісць сього Ви ростягаєте, відходите від думки, розколюєте враження, обтяжуєте великою силою непотрібних слів.

Коли маєте якусь політичну думку, краще вкладайте її прозою.

Витинки з ґазет надіслав гр. Василь Осухівський, Сиракюз, Ню Йорк.

ГАРКАВЕНКО БОРЕТЬСЯ В РОЧЕСТЕР, Н. Й.

Наслідком великих успіхів наш славний силач Гаркавенко буде боровся знова в Рочестер в четвер, 7-го квітня, в великій Конвеншен Гол. Його противником буде поляк Станіслав Сташак. Борба аж до побіди. (Оголо.)

ГАРКАВЕНКО БОРЕТЬСЯ В КЛІВЛЕНД, О.

Українська кольонія в Клівленд, О., буде мати нагоду побачити великого українського силача Гаркавенка, котрий буде боротися аж до побіди в пятницю, 8. квітня в великій гали Публик Авдиторіюм. Радимо нашим землякам прийти і повитати Гаркавенка. Початок о год. 8:15 вечером. (Оголо.)

МІТІНГИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. Тов. Запорожська Січ, від. 234, повідомляє всіх своїх членів місцевих і позамісцевих, що квартальний мітінг відбудеться дня 8. квітня, в У. Н. Домі, о годині 7:30 вечером. Обовязком кождого члена прибути, бо є важні справи до полагодження. Контрольна комісія здасть звіт тримісячний про порядок і стан каси товариства. Довгуючих членів проситься вирівнати свої довги та на будуче проситься більше не затягати. Рівнож проситься тих членів, котрі еще не зложили на Сиротинець У. Н. Союза, щоби на той день приготовились і зложили свою жертву по своїй змозі. Так само проситься всіх членів привести зі собою тих кандидатів, котрі хотілиб вступити до Тов і У. Н. Союза. Присутність всіх членів конечна. Неявившийся член підлягає карі після статута. — Ілько Генега, предс.; Івась Кеценюк, кас.; Конст. Пілат, секр.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ. Отсим подається до відома всім місцевим і позамісцевим членам Тов. Зап. Січи, від. 155, що місячний мітінг відбудеться дня 8. квітня, в пятницю, о годині 7:30 вечером, в гали 782 State St. Обовязком кождого члена явитись на сей мітінг, бо є важні справи до полагодження. Будеся принимати нових членів і дітий до Тов. і У. Н. Союза без вступного. Хто би мав охоту записатися в члени Тов. Запор. Січи, або свої діти вписати, може зголоситися на згаданий мітінг, а дальші інформації отримає від уряду згаданого Товариства. — Дм. Федчишин, секр.

ДІТРОЙТ, МИШ. Тов. ім. Ів. Франка, від. 146, подає до відома, що збори відбудуться в неділю, дня 10. квітня о год. 12-ій точно, в Укр. Н. Школі при Галек і Миких. Просимо всіх членів прибути на означений час, бо маємо важні справи. Потідомляєсь, що наше Тов. відограє комедію На відпуст до Київа, тому проситься інтересуючих прибути. — П. Андрушків, секр.

ДІТРОЙТ, МИШ. Тов. Зап. Січ, від. 75, подає всім членам до відома, що мітінг відбудеться в неділю, 10. квітня о 1-ій годині пополудни, в гали при Cicotte Ave. ч. 3464. Є важні справи до важні справи до полагодження, тому обовязком кождого члена прибути на означений час. — Стефан Дідула, секр.

ЛОРЕЙН, О. Бр. св. Андрія, від. 128, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що братський мітінг відбудеться дня 10. квітня, о годині 1-ій пополудни в гали церковній, 2445 Іст 31 Стр., Савт Лорейн. Проситься всіх членів прибути, а тих членів, що ще не дали жертви на Сиротинець, щоби принесли на сей мітінг, бо другі відділи вже за 1927 рік посилають жертви, а наш відділ ще довгує за 1926 рік. — В. Каршень, секретар.

БАЛТІМОР, МД. Бр. Пресв. Тройці, від. 320, повідомляє своїх членів, що мітінг відбудеться в неділю, дня 10-го квітня, зараз по Сл. Божій, в домі парохіяльнім. Проситься всіх членів прибути на сей мітінг, бо є важні справи. Неявившийся член заплатить 1 дол. кари, а урядник 2 дол. Довгуючих членів взиваеться вирівнати свої довги, бо в противнім разі будуть суспендовані. Проситься тих членів, котрі ще не зложили своєї жертви на Сиротинець за 1926 рік, щоби принесли на сей мітінг. — П. Мармаш, предс.; Гр. Шулька, секр.

РОМ, Н. И. Бр. св. Арх. Михаїла, від. 121, повідомляє всіх місцевих і позамісцевих членів, що квартальний мітінг відбудеться в неділю, дня 10-го квітня, о годині 2-ій пополудни, зараз по Сл. Божій, в гали церковній на Lawrence St. Кождий член конечно мусить прийти на мітінг, бо є важні справи до полагодження. Члени довгуючі мусять вирівнати свої залеглі вкладки, бо в противнім разі будуть суспендовані. Члени, котрі ще не зложили своєї жертви на Сиротинець по 1 дол., мають зложити на тім мітінгу після ухвали всіх членів. На мітінгу буде справоздання фінансове секретаря за квартал. Контроля здасть звіт за 3 місяці. Неявившийся член буде караний після статута 1 дол., а урядник 2 дол. — Василь Чуйко, секр.

ЛАНКЕСТЕР, Н. И. Бр. св. Василія Вел., від. 87, повідомляє, що чвертьрічний мітінг відбудеться о 12. годині в пол., в неділю дня 10. квітня, в гали парохіяльній при Ellicott Rd. Буде квартальне справоздання і инші важні справи до полагодження. Не явившийся член заплатить кари 50 ц., а урядник 1 дол. — Ник. Трояновський, предс.; Конст. Купер, секр.

ЛУДЛОВ, МАСС. Тов. ім. Ів. Франка, від. 253, повідомляє своїх членів, що мітінг відбудеться дня 9. квітня, в суботу, вечером, о 7-ій год., на Українській Галі. Кождий член повинен явитися на мітінг, заплатити місячні вкладки; котрі не сповнять сего підлягають карі після статута. — В. Босик, секр.

НОРТГЕМПТОН, ПА. Повідомляється всіх членів Тов. Укр. Січ. Стрільців, від. 44, що всі члени мають обовязково прийти на мітінг дня 10. квітня, в галі Укр. Прав. Церкви. Кождий член має принести доляра на Сиротинець У. Н. С. **обовязково.** Котрий член не прийде на цей мітінг, буде караний 1 дол., а урядник 1.50. Є дуже важні справи до полагодження. Всіх дітий суспендується, котрі не заплатять за один місяць свого рахунку; рівнож старші члени, коли довгують більше як за два місяці, будуть суспендовані. — Стефан Куриник, предс.; Лука Демчук, кас.; Павло Ленчук, секр.

КОТСВІЛ, ПА. Тов. ім. Б. Хмельницького, від. 248, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що квартальний мітінг відбудеться дня 10. квітня, о 1-ій годині пополудни, в гали парохіяльній. Проситься всіх членів прибути на час і також напоминається довгуючих, щоби вирівнали свої вкладки на квартальнім мітінгу, бо будуть суспендовані. — В. Струш, предс.; Панько Турчин, кас.; Иосиф Урбан, секр.

КЛІФТОН, Н. ДЖ. Тов. Українська Січ, від. 182, повідомляє, що звичайний мітінг відбудесь о 2-ій годині пополудни в неділю, дня 10. квітня в гали парохіяльній, 47 Hope Ave., Passaic, N. J. На порядку нарад є важні справи до вирішення. Усі члени обовязково мають явитись. Довгуючі члени, коли не являться і не вирівнають своїх залеглостий, будуть суспендовані. — М. Пипюк, предс.; Гр. Яськів, секр.

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ. Тов. ім. Івана Франка, від. 241, повідомляє всіх членів, що квартальний мітінг відбудеться дня 10. квітня, в гали парохіяльній, о год. 1-ій пополудни. Тому, що сей мітінг є квартальний, кождий член має бути на сім мітінгу. — Секр.

МЕНВІЛ, Н. ДЖ. Отсим подається до відома всім місцевим і позамісцевим членам Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 349, що квартальний мітінг відбудеться в неділю, дня 10. квітня в Ліберти Гол. Обовязком кождого члена прибути на сей мітінг, бо буде важна справа до полагодження. Контрольори мають здати квартальне справоздание. Неявившийся член буде караний 50 ц., а урядник 1 дол. Проситься також привести хоч по одному новому членови, бо будемо принимати то Тов. і У. Н. Союза без вступного. — Шигира Ілько, предс.; Дмитро Федина, секр.

РІВЕРГЕД, Л. АЙ. Бр. св. Ів. Хрестителя, від. 256, повідомляє всіх своїх членів і членкиць, що місячний мітінг відбудеться в неділю, дня 10-го квітня, в гали церковній, зараз по відправі. Обовязком кождого члена є явитись на цей мітінг, бо є важні справи до полагодження. Також на тім мітінгу буде прочитаний новий статут і будесь приймати нових членів до Бр. і У. Н. Союза без вступного. Користайте з нагоди. — Теодор Навроцький, предс.; Іван Самотіс, секр.

БРИДЖПОРТ, КОНН. Тов. Укр. Січ, від. 59, повідомляє всіх своїх членів і членкинь, що квартальний мітінг відбудеться в суботу, дня 9. квітня, о год. 7:30 вечер, в гали церковній під ч. 34 Еіч ул. Проситься довгуючих членів вирівнати свої залеглости, бо інакше будуть суспендовані. Члени, котрі ще не зложили своєї жертви на Сиротинець, будуть ласкаві принести на сей мітінг. Взиваеться членів записувати свої діти до У. Н. Союза, бо се є найліпша організація, як для старших так і для дітий. — Іван Глива, предс.; Михайло Галькевич, фін. секр.

НЮ ЙОРК, Н. И. Тов. „Буковина", від. 14, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, дня 9-го квітня ц. р., о годині 8:30 вечером, в Укр. Роб. Домі під ч. 15 Іст 3-та улиця. Всіх членів проситься прибути на збори, а довгуючих вирівнати вкладки, бо в противному разі будуть суспендовані. — В. С. Лукенюк, фін. секр.

„ЗАРЕВІЛИ СІРІ ВОЛИ..."

„Заревіли сірі воли", не „з Криму ідучи", а заревіли воли, переходячи з рук Петра Антонюка, селянина з села Кикови, Новгород - Волинського району, Волинської округи, до рук уповноваженого Житомирського Цувоенпромхоз-а...

Ревнули воли останній раз, ніжно махнувши хвостом своєму хазяїнові Петрові Антонюкові в кінці 1924 року, коли селянин Петро Антонюк вивів їх на ярмарок і продав за 55 карб. Цувоєнпромхозівському уповноваженому:

— Прощай, хазяїне!

— Прощайте, волики, — змахнув сльозу Петро Антонюк, селянин і незаможник...

І пішли волики...

Тоді пішов і Петро Антонюк до Цувоєнпромхозівського уповноваженого:

— Гроші за волики!

— Не гроші я вам дам, а дам „счет отправления" (так Петро Антонюк пише), а потім вишлю гроші.

— Ні, краще гроші!

— Не вірите? Так от і „поручитель" єсть!

Підійшов і поручитель, мешканець Новгород-Волинська Арон Королянчик (Кінська вул. ч. 1) і поручився, що гроші буде заплачено через „дві добі".

І от коли минули ті „дві добі", почав „ревти" вже хазяїн проданих воликів, селянин і незаможник Петро Дорофієвич Антонюк.

І „реве" Петро Дорофієвич Антонюк з кінця 1924 року. А „позаяк" у нас вже кінець 26 року, то виходить, значить, що „реве" селянин і незаможник Петро Дорофієвич Антонюк рівно два роки.

„Реве" він за своїми грошима.

Заревів він уперше, коли через „дві добі" прийшов до поручителя Арона Королянчика (Н. Волинський, Кінна вул. ч. 1.) і потихеньки сказав:

— Гроші за мої волики!

І коли йому мадам Королянчик томно відповіла:

— Гроші есть, да хазяїна нету, — уехал у свою парову мельницу. Придите через два дня — уплатить!

Отоді вперше „заревів" селянин і незаможник Петро Антонюк.

Прийшов Петро Антонюк „через два дня".

— Почекайте, — йому кажуть, — уповноваженого, бо він купував воли...

Не діждався уповноваженого Петро Антонюк і пішов пішки (95 верстов!) до Житоміра, шукати Цувоенпромхоза.

Там уповноважений (на прізвище ХИЗ!) дав йому „справку", що гроші переслано „поручителеві" Королянчикові.

А в Королянчика йому сказали, що гроші в Хиза.

А в Хиза йому сказали...

Одне слово, звернувся Петро Антонюк до нарсуду в Нов. Волинському.

12. листопада 1925 року — суд.

Ну, ясно-ж: не явилися ні уповноважений, ні поручитель.

10. березня 1926 року — вдруге суд.

Зявився поручитель і прохав суд одкласти справу, поки він найде уповноваженого, бо його вже нема в Цувоенпромхозі.

30. березня 1926 року — втрете суд.

Сказали йому в суді:

— Нема закона судити поручителя, — дай Хиза!

28. липня 1926 року — вчетверте суд.

Поручитель заявив, що він через „сим добей" (так пише селянин і незаможник Петро Антонюк) дасть адресу Хиза.

І сказали йому в суді:

— Викличемо через два тижні.

Пише Петро Антонюк до Житомирського прокурора.

І дістає (через міліцію):

— „Прошу обяснить Петрові Антонюкові, що... залишено без наслідку за відсутністю підстав...".

„Реве" Петро Дорофієвич Антонюк, селянин і незаможник.

— Реве за викоханими воликами, „реве" за 55 карбованцями, „реве", бо два роки сидить без робочої худоби...

Реве за викоханими воликами...

І не „реве" ні Хиз, не „реве" й Королянчик.

Остап Вишня („Вісти").

ЛЕВ У ЛІЖКУ.

З одного цирку під Парижем втікла львиця, що перше на страх усеї присутної публики вибігла на арену, а потім побігла в місто. Утікаючи перед сторожами, загналася вона до одного кольоніяльного склепу, знищила там цілковито урядження, а потім сходами пішла до власника склепу, що лежав саме в ліжку. Львиця, не надумуючися довго, влізла до ліжка і поклалася біля сплячого купця. Була вона видно дуже освоєна, бо поклала голову на груди сплячого і не зробила йому нічого злого. Можна уявити собі вид купця, коли він після пробудження побачив таку „милу" товаришку. За хвилину прийшли сторожі і забрали збігця.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ